

PISKÓI JELENLÉT PONT TEVÉKENYSÉGEI

EZERARCÚ JELENLÉT – EMBERTŐL EMBERIG



SZÉCHENYI 2020



MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap



BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Szerzők:

Csikai Adél (Jelenlét Pont-programkoordinátor)
Kovács Melinda (Jelenlét Pont-munkatárs)

Szerkesztő:

Dr. Boros Julianna (regionális szakmai vezető)

Olvasószerkesztő:

Szabados Edina

Borítóterv:

eSCom Kft.

Kiadja:

Katolikus Karitás - Caritas Hungarica

Készült a *Fókuszban a gyermek* címmel
EFOP-1.4.5-20-2020-00001. azonosító számú projekt keretében.

2023



EZERARCÚ JELENLÉT – EMBERTŐL EMBERIG

A Katolikus Karitászi Országos Központjának felzárkózási programja a Dél-dunántúli régióban

A **Katolikus Karitászi** a Katolikus Egyház hivatalos segélyszervezete és hazánk egyik legnagyobb karitatív szervezeteként hosszú évek óta vesz részt országszerte felzárkóztató célú és öngondoskodást segítő programok kidolgozásában és megvalósításában. A Sellyei járásban 8 településen (**Téseny, Bogádmindszent, Kísszentmárton, Vejtő, Lúzsok, Piskó, Sósvertike, Drávaiványi**) és a Szigetvári járásban 3 településen (**Patapoklosi, Somogyapáti, Somogyhatvan**) vagyunk jelen, segítjük a családokat embertől emberig a bajban.

MIÉRT CSINÁJUK?

Mert hiszünk az egyének, kiemelten a gyermekek és az őket nevelő családok készségeinek, képességeinek és attitűdjének fejlesztési lehetőségeiben és az erős helyi közösség megtartó erejében. Hiszünk, hogy ezáltal a hátrányos helyzetű közösségek további leszakadása hosszútávon megállítható, és idővel képessé válnak az öngondoskodásra, mert erősödni tud felelősségvállalásuk egyéni és közösségi szinten is.

MIT CSINÁLUNK?

Helyszíni jelenlétünkkel, fejlesztő- és közösségi ház funkciót betöltő Jelenlét Pontok működtetésével, szervezeti erőforrásainkkal, kapcsolati tőkénkkel, valamint a helyi igényekhez, szükségletekhez igazodó szolgáltatásokkal és kisléptékű fejlesztésekkel segítjük és támogatjuk a közösségeket fejlődésükben.

HOGYAN CSINÁLJUK?

ÉRTÉKEK MENTÉN – a Katolikus Egyház értékeivel összhangban

JELENLÉTTTEL – folyamatos, együttérző helyszíni jelenlét biztosításával és a példamutatás erejével

DIAGNÓZISSAL – a településen élők valós igényeihez és szükségleteikhez tervezett beavatkozásokkal

KOMPLEXEN – a „fogantatástól a foglalkoztatásig” terjedő szolgáltatásokkal és fejlesztésekkel

KÖZÖSEN – a közösséggel együtt: nem nélkülük, nem helyettük

FELELŐSSÉGGEL – a jelenlét felelősségével: tartós szerepvállalással

FOKOZATOSAN – apró lépésekkel

A projektről/programról röviden

2023. december 31-ig a „Fókuszban a gyermek” projekt finanszírozásában valósulnak meg tevékenységeink. A „Fókuszban a gyermek” projekt (továbbiakban: projekt, program) célja a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának megalapozásáról szóló 1404/2019. (VII.5.) kormányhatározatban meghatározott és a Kormány által kijelölésre kerülő **leghátrányosabb helyzetű településeken élő gyermekek esélyeinek növelése, életkörülményeinek javítása, a szegénység gyermekekre mért hatásainak mérséklése**, amelyet helyben elérhető, intenzív, komplex szociális munkával, családkíséréssel és a projekt keretében megvalósuló tevékenységek szakmai-módszertani támogatásával biztosít.

A program során összességében 300 település kerül bevonásra, amely a Magyar Máltai Szereletszolgálat Egyesület (a továbbiakban: MMSZ) mintegy 15 éves, 2016-ban Magyar Örökség díjjal is kitüntetett „Jelenlét” programja alapján, a szervezet módszertani támogatásával és szakmai irányításával valósul meg. (www.fete.hu)

A Jelenlét módszer “fogantatástól a foglalkoztatásig” ívelő szemléletében a szociális munka alapvető szerepet kap a családdal való folyamatos kapcsolattartásban, problématerkép készítésében, a gyermek és a család szükségleteihez igazodó, adekvát szolgáltatásba való eljuttatásban és diagnózisalapú ellátás nyomon követésében. A projekt szakmai megvalósulásának alapjait, szabályozásának módszertani eszközrendszerét a *Kapcsoskönyv – A Jelenlét program építőkövei* című kiadvány tartalmazza.

Jelenlét Pont, ahol a tevékenységek megvalósulnak

Valamennyi új településen olyan, mindenki számára nyitott közösségi terek, ún. Jelenlét Pontok kerülnek kialakításra, melyek bázisul szolgálnak az egyénnel és a családokkal végzett szociális munkának, helyet adnak különböző közösségfejlesztő tevékenységeknek, úgy mint a helyi lakosság aktivizálása, életminőségének javítása, képessé tétele, információ nyújtása, különböző emberek, csoportok és közösségek közötti kommunikáció segítése, képzés, oktatás, adósságkezelés, szakemberek bevonásával. Jelen vagyunk és segítünk a hét minden napján, krízis esetén rendelkezésre állunk. Minden Jelenlét Ponton 2-3 kolléga dolgozik, a ház tevékenységeit és programjait az adott Jelenlét Pont koordinátora szervezi együttműködve a kollégákkal. A Katolikus Karitászt törekszik arra, hogy helyi szakembereket, munkavállalókat foglalkoztasson. A Jelenlét Pontok bérelt vagy a Katolikus Karitászt saját tulajdonában lévő ingatlanok, a cél elsősorban, hogy infrastruktúráisan teret adjunk a programok megvalósulásának a helyi igények alapján. A Jelenlét Pontokon kialakításra kerülnek tanulásarkok, baba-mama fejlesztősarok/szoba, konyha, közösségi tér, de ezek mérete és adottságai a helyi lehetőségekhez igazodnak.

TEVÉKENYSÉGEK A JELENLÉT PONTOKON

Szociális segítség és közösségfejlesztés

Szociális munka, családlátogatás, ügyfélfogadás, ügyintézés: A „Jelenlét” program alapja az egyénnel, a családokkal és a közösségekkel végzett szociális munka, valamint közösségfejlesztés.

Közösségfejlesztés (pl: táborok, felnőtt és gyermek csoportfoglalkozások): A közösségépítés és a közösségfejlesztés hosszú távú elköteleződés a település közössége mellett. Cél tehát, hogy olyan közösségépítő tevékenységeknek is helyet adjunk a Jelenlét Pontokon, amelyekre

¹Forrás: Kapcsoskönyv https://fete.hu/wp-content/uploads/2022/05/Kapcsos_vegleges_oldalpar.pdf

építve újra vissza tudnak kapcsolódni a családok, és rajtuk keresztül a települések a mikrotér-ség és a társadalom körforgásába. A legfontosabb együttműködő partnerek: családok, települési önkormányzat, roma nemzetiségi önkormányzat, közüzemi szolgáltatók, szociális, egészségügyi, nevelési-oktatási intézmények, civil és egyházi szervezetek, kormányhivatal, rendvédelmi szervek, családsegítő és gyermekjóléti szolgálatok, védőnői szolgálatok.

Óvodai és iskolai előmenetel, átmenetek támogatása

A kialakított és működtetett tanulószobák és játszótérek az infrastrukturális fejlesztések részét képezik, melyek megfelelő tárgyi környezetet biztosítanak a tanuláshoz, fejlődéshez.

Jelenlét Pontokon megvalósuló iskolán kívüli tanulássegítés: A hátrányos helyzetű településeken a gyerekek nagy része már az iskolakezdéskor kudarccal indul. Az addig felhalmozott hátrányok miatt a gyerekek naponta kapnak visszajelzést arról, hogy nem elég jók. Ennek el-lensúlyozására a Jelenlét Pontokban az óvodás- és iskoláskorú gyerekek számára is komplex szolgáltatásokat nyújtunk, amelyek támogatják őket az örömteli tanulás élményének megélésében. A tevékenységek célja az iskolai lemorzsolódás csökkentése, a gyermekek iskolai sikerességé-nek növelése.

Szociális- és kompetenciafejlesztő programok szervezése

Egészséges étkezési szokások kialakításának támogatása, Jelenlét Pontokhoz tartozó ker-tek létrehozása és működtetése: A családokkal és közösségekkel folyó munka alapvető eleme az egészséges étkezési szokások kialakítása, támogatása, mert a minőségi táplálkozás hiánya miatti krónikus elhízás a célcsoportunkban már a gyerekeknél is kiemelt probléma. Ennek fontos eleme a Jelenlét Pontokon kialakított közösségi konyha, ahol a szülők és gyerekek rendszeresen sütnek, főznek, szélesítik különböző ételkészítéssel kapcsolatos kompetenciáikat, tudásukat, szemléletüket.

Szakemberek a programban

A településeken, a helyi lakosság körében felmért igények és szükségletek alapján határozott idejű szerződéssel, adott tevékenység, szolgáltatás biztosítására foglalkoztatunk szakembereket: tanítókat, szaktanárokat, munkaszocializációs tanácsadókat, adósságkezelési tanácsadót, addiktológiai konzultánst, mozgásfejlesztőket, meseterapeutát, művészetterapeutát, gyógytor-nászt, jogászt, mediátort, logopédust, fejlesztőpedagógust, stb. A Katolikus Karitászt által létre-hozott 11 Jelenlét Ponton a települések igényeire szabva, hálózatszerű működésben biztosítjuk szolgáltatásainkat.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK A PROGRAMRÓL A KATOLIKUS KARITÁSZ
HONLAPJÁN ELÉRHETŐK: WWW.KARITASZ.HU

PISKÓ JELENLÉT PONT TEVÉKENYSÉGEI

Piskó a Dél-dunántúli régióban, Baranya megye déli részén, a horvát határtól (azaz a Dráva folyótól) 2 km-re fekszik, az Ormánság keleti felén. A település jogállása község, a Sellyei járáshoz tartozik. A járás a magyarországi járások közül a második leginkább hátrányos helyzetű, ezért a komplex programmal fejlesztendő járások közé került besorolásra.

Piskó falukép,
Piskó Jelenlét Pont, 2023.



A közös önkormányzati hivatal székhelye Vajszló. A település polgármestere Orsós Margit, aki támogató és együttműködő a Jelenlét Pont munkatársaival. Piskó lakónépessége 228 fő. A lakosság az elmúlt tíz évben enyhén csökkenő tendenciát mutat. A szociális diagnózis megállapítása szerint 90%-ban cigány lakosságú község a fiatalodó kistelepülések közé tartozik. A faluban 83 lakás található. Jelenleg a településen a háztartások száma 78. A gyermekek és fiatalok száma 55 fő, több mint háromszorosa az idősekének (18 fő).

Piskón van néhány helyi jelentőségű vállalkozás, melyek a mezőgazdasági szektorban tevékenykednek. Az egyik szántóföldi növénytermesztéssel, a másik disznóhizlalással foglalkozik. Mindkét vállalkozás pár főt alkalmaz. A lakosság iskolai végzettsége behatárolja a lehetőségeiket. A településen kívül munkát vállalók a közeli Sellyére, Vajszlóra és Pécsre járnak dolgozni, páran a szomszédos Harkányba vagy Siklósra ingáznak a munka miatt. A települések lakói szívesen mennek el napszámba is. A munkalehetőség mezőgazdasági vállalkozóknál minimális, elsősorban az idénymunka dominál.

A faluban élők helyben, a dinnyeföldeken vállalnak napszámos munkát, hiszen a településen többen is foglalkoznak dinnyetermesztéssel. Amikor szezonja van, akkor az helyi földeken dolgoznak, egyébként Vajszlón vállalnak más jellegű mezőgazdasági idénymunkát.

Jelenlét Pont épülete és udvara,
Piskó Jelenlét Pont, 2023.



Jelenlét Pont

A Piskói Jelenlét Pont 2020 nyarán nyitott meg a településen élők számára. A Jelenlét Pont stábjá összetett, és a napi feladatok elvégzése csapatmunkában zajlik. A Katolikus Karitás „Felzárkózó Települések” programjában dr. Boros Julianna, mint szakmai vezető nyújt szakmai támogatást és irányítást a Jelenlét Ponton dolgozók számára. A mindennapi logisztikát és az operatív tevékenységek irányítását Szegedi Tibor, mint regionális koordinátor látja el. A Jelenlét Pont szakmai programját Csikai Adél koordinálja és szervezi. A Katolikus Karitás elvei alapján Piskón is dolgozik helyi lakos, aki a település kö-

zösségének és a Jelenlét Pont közösségfejlesztésének kulcsszereplője, így a Jelenlét Ponton a munkatársi és családmentori feladatokat Kovács Melinda látja el, amely munkavégzés során a 0-3 év közötti gyermekeket nevelő családokkal tartja szorosan a kapcsolatot és a gyermekek megfelelő mozgásfejlesztését koordinálja külső szakember segítségével. Végül de nem utolsó sorban két karbantartó kolléga segíti az épület állapotának fenntartását. Külső szakemberként elérhető a Jelenlét Ponton: munkaerőpiaci mentor, falusi CSOK-ügymintázó, adóssáigkezelő tanácsadó,

fejlesztőpedagógusok, mentálhigiénés szakemberek, logopédus, meseterapeuta, fociedző stb. A Piskó Jelenlét Pont minden szolgáltatása a jelenléthalapú szociális munka eszköztárával dolgozik, így a településen élő minden korosztály számára biztosít szolgáltatásokat, mégis a gyermekeken van a fókusz.

Jelenlét Pont szolgáltatások

Várandósok és 0-3 éves korú gyermekek számára

- mozgásfejlesztő foglalkozás
- baba-mama klub
- szakellátáshoz való eljuttatás
- egészséges táplálkozásban való támogatás
- gyermekgondozási és higiénés eszközök biztosítása

Óvodás- és iskoláskorú gyermekek számára

- tanodajellegű foglalkozás
- tantárgyi felkészítés
- sportfoglalkozás (foci, kick-box)
- meseterápiás foglalkozás
- filmklub
- sütő-főző klub
- játékfoglalkozás (Játszó busz)
- fejlesztőpedagógiai foglalkozás, logopédus
- zeneklub (gitároktatás)
- „roMA” program, ifi klub
- kézműves-foglalkozás
- kirándulások
- pályaorientáció
- szemészeti szűrőbusz
- „Legyen öröm az iskolakezdés!” program (iskolatáska adományozás)
- nyári táborok (Nyárindító tábor, Mese 7 tábor, Kirándulni JÓ! tábor, Alkoss tábor)

Fiatalok és felnőttek számára

- addiktológiai/mentálhigiénés konzultáció
- mosási és fürdési lehetőségek
- bűnmegelőzési prevenciók programok
- Süss velem klub
- munkaerőpiaci szemléletű szociális munka
- szociális ügyintézés
- férfiklub (barkácsolás)

Településszintű szolgáltatások

- gazdaságfejlesztés
- „Kiskert” program
- falusi CSOK-ügyintézés
- adósságkezelés
- krízishelyzetek kezelése
- lakhatási beavatkozások
- NAEP egészségfejlesztési pont
- „Felelős állattartás” program
- rovar-és rágcsőirtás

A Jelenlét Pont felújítása 2022 nyarától egészen 2023 márciusáig tartott, ezután újra megtelt étellel a ház. A közösségi élet beindult és a szakmai stáb új programokkal és ötletekkel várta a településen élő kicsiket és nagyokat.

Süss velem klub

A Süss velem klub a településen élő nőket szólítja meg. A helyi értékek megőrzése és tovább örökítése a cél. A családi recepteket készítjük el és közben beszélgetésre invitáljuk a résztvevőket, amely során a családi értékekről is szót ejtünk. A recepteket leírjuk és közösen receptes könyvet készítünk belőle. A klubfoglalkozás az idősebb nők körében vált közkedvelté. Eredetileg háromalkalmas programsorozatnak terveztük, viszont a résztvevők igénye ennél magasabb, ezért a nyári szünetig általában heti rendszerességgel velünk maradt a Süss velem klub. A foglalkozásokon készült már: zserbó, almás krémes, kráterszelet, madártej szelet, kókuszkocka, húzott túrós rétes.



Süss velem klub, Piskó Jelenlét Pont, 2023.

„roMA” Program

A másik innovatív közösségi programelem célcsoportja a kiskamaszok/fiatalok. A „roMA” program célja, hogy a cigány kulturális ismereteket bővítse. A program többalkalmas, így lehetőségük van a résztvevőknek a cigányság eredetének megismerésére is interaktív módon. Fontos szerepet tölt be a foglalkozásokon a cigányság, mint identitás és kultúra. A tematika között megjelenik a gondolatértékpép és a cigány eredetmesék is. Jelentős még a jelképek, hiedelmek és szokások megismertetése. Végezetül pedig a manapság tapasztalható helyzet kerül előtérbe.



Süss velem klub, Piskó Jelenlét Pont, 2023.

Férfi klub

A településen élő férfiak közösségi szintű aktivizálása szakmailag nehéz. A Jelenlét Pont a korábbi jó gyakorlataihoz hasonlóan a barkácsolás és szerelés területén szólította meg a mozgatható

férfiakat. A férfi klubban 3-6 fő vesz részt rendszeresen. A klubalkalmak során fából készítenek dekorációt és bútort a résztvevők, amelyet a Jelenlét Pont környezetének szépítésére és térhasználat bővítésére irányul. A húsvéti időszakban kerti dekoráció készült (nyuszi), majd májusfa állítás is történt. A legnagyobb volumenű alkotás a felújításból megmaradt raklapok újrahasznosítása volt, amelyekből padokat és asztalt készítettek a résztvevők a Pajta, az új közösségi tér berendezéséhez, ahol a gyerekek nyári napközis táborai zajlottak. Legutóbb pedig a Jelenlét Pont Egészségkert mellé építettek komposztálót a férfiak.



Férfi klub, Piskó Jelenlét Pont, 2023.

Baba-mama klub

A Jelenlét Pont tevékenységei körül kiemelendő a várandósoknak és a 0-3 éves korú gyerekeknek és az édesanyáknak szóló baba-mama klub. A klubfoglalkozás során többek között a kisgyermek mozgásfejlesztése is zajlik. Fontosnak tartjuk, a várandósok és a babák egészséges táplálkozását, ezért a klubok során közös sütés-főzést tartunk. A településen 9 gyermek és 2 várandós kismama él, akik rendszeresen részt vesznek a Jelenlét Ponton megvalósuló, célzottan számukra szóló foglalkozásokon.



Baba-mama klubfoglalkozás, Piskó Jelenlét Pont, 2023.

Tanodajellegű foglalkozás és játékfoglalkozás

A településen a 18 éven aluli lakosság száma 54 fő. Helyben nem működik bölcsőde, óvoda, általános iskola. A gyerekek a közeli Kodolányi János Általános Iskolába járnak Vajszlón. Az elmúlt időszakban számos programmal, fejlesztéssel segítettük a gyerekeket: a Jelenlét Ponton napi rendszerességgel tartunk tanodajellegű foglalkozást; korábban fejlesztőpedagógus járt a Jelenlét Pontra, jelenleg pedig logopédus foglalkozik a beszédnehézséggel küzdő gyerekekkel. A tanulás mellett nagyon fontos a szabadidő hasznos eltöltése, ezért társasjátékot, különböző tematikus foglalkozásokat szervezünk.



Tanulásegítés, logopédia, kézműves- és játékfoglalkozás, Piskó Jelenlét Pont, 2023.

Kirándulni JÓ! tábor

Már második alkalommal, hagyományteremtő módon került megszervezésre a Kirándulni JÓ! elnevezésű tábor. A tábor során mindennap más településre látogattunk el és néztük meg a látványosságokat és nevezetességeket, ezzel bővítve a gyerekek tudását és ismereteit a körülöttük lévő világról. Összesen 32 gyermek kirándult velünk. Többek között a következő helyszíneken jártak a gyerekek: Siklósi Vár, Szaporca Ős-Dráva Látogató Központ, Sellye Strand, Pécsi Állatkert, Bőszénfa Szarvasfarm, Zselici Csillagpark, Pécs Mozi, Drávaszabolcs: hajókirándulás, Nagyharsány: Szoborpark.



Bőszénfa Szarvasfarm,
Piskó Jelenlét Pont, 2023.



Drávaszabolcs,
hajózás a Dráván,
Piskó Jelenlét Pont,
2023.



Pécsi Állatkert,
Piskó Jelenlét Pont, 2022.



Bőszénfa Szarvasfarm,
Piskó Jelenlét Pont,
2023.



Siklósi Vár,
Piskó Jelenlét Pont,
2022.

Jelenlét Pont Egészségkert

Az idei évben a Jelenlét Pont udvarán kialakításra került egy Egészségkert, amelyben olyan zöldségek és gyógynövények kerültek elültetésre, amelyek a Jelenlét Pont közösségi programjain használhatóak fel. A kertet a „Családi Kert” programban résztvevő helyi lakosok gondozzák és művelik. A kertben termelt: paprika, paradicsom, cukkini, patisszon, főzőtök, koktélpáradicsom, uborka. A másodvetés alkalmával elültetésre került: fekete retek, fejjessaláta, káposzta, hagyma, spenót, borsó. A gyógynövények körül első körben levendula, körömvirág és orvosi zsálya párlanta került a kertbe. Az udvarban két magasságyás is helyet kapott, amelyekbe fűszernövények kerültek: menta, zsálya, tárkony, bazsalikom, rozmaring, oregánó, majoránna, citromfű és kakukkfű. A nyári szezonban megvalósuló napközis táborban a kertben megtermelt alapanyagokból készített ebédet fogyasztották a gyerekek.



Egészségkert gondozása önkéntes munkában, Piskó Jelenlét Pont, 2023.

Táncfoglalkozás

A táncnak közösségformáló ereje van. A településen nagy hagyománya van a cigány nemzetiségi táncnak, amely okán egy táncsoportot is létrehoztak. Néhány hónapja a Jelenlét Pont a táncsoport tagjainak tánctanárokat biztosít egy együttműködésnek köszönhetően. Így a fellépésekre már új koreográfiával készülnek a táncoslábú résztvevők.



Táncfoglalkozás,
Piskó Jelenlét Pont, 2023.

Családi napok

Nagyobb közösségi eseményeket tartunk, amelyeknek a fókuszában a családok állnak. Eddig két alkalommal, minden évben ősszel kerültek megrendezésre a családi napok. Ezek alkalmával olyan nagyszabású programelemeket szervezünk, amelyek a település összes korosztályának érdeklődését felkeltik (táncház, bábelőadás, sorverseny stb.)



Családi nap,
Piskó Jelenlét Pont,
2023.



Családi nap, Piskó
Jelenlét Pont,
2022.

Sportfoglalkozás (foci)

(Sportfoglalkozás, Piskó Jelenlét Pont, 2023..)

A sport során a gyerekek érzik, hogy egy csapathoz tartoznak, együtt fejlődnek és élményeket, sikereket gyűjtenek. Számos képességet, készséget fejleszt a focinál a foci: kitartást, fegyelmezettséget, csapatban való gondolkodást. Több nagyobb focikupán is részt vettek a gyerekek. Egy technikai online versenyt pedig meg is nyertek, amelynek nyeregyeme nye egy budapesti élménykirándulás volt. A körülbelül két éve zajló program hatására két kisiút a közeli nagyobb település focicsapata leigazolta, így kézzelfogható eredménye van a sportfoglalkozásnak a településen.





www.karitasz.hu